

การเปิดตลาดข้าวของไทยในฟิลิปปินส์ภายใต้พันธกรณีของอาเซียน

ในการเปิดตลาดสินค้าของประเทศสมาชิก ภายใต้ความตกลงการค้าเสรีอาเซียน (ASEAN Free Trade Area: AFTA) ซึ่งได้มีผลบังคับใช้ตั้งแต่ปี 1992 นั้น ประเทศสมาชิกอาเซียน ทุกประเทศ รวมถึงฟิลิปปินส์ จะต้องมีข้อผูกพันในการเปิดตลาดสินค้าโดยการลด / ยกเลิกภาษีศุลกากรให้แก่สินค้าที่นำเข้าจากประเทศสมาชิกอาเซียน โดยการลดภาษีให้เป็นไปตามกำหนดการในบัญชีลดภาษีที่ประเทศสมาชิก ได้จัดทำขึ้น และมีเงื่อนไขของการได้รับสิทธิประโยชน์ นอกจากนี้ ประเทศสมาชิกยังมีข้อผูกพันในการยกเลิก มาตรการการจำกัดปริมาณ และ มาตรการกีดกันทางการค้าที่ใช้ภาษีอื่นๆ ด้วย อย่างไรก็ตาม ความตกลง ของอาเซียนยังได้ เปิดโอกาสให้ประเทศสมาชิกที่เห็นว่าสินค้าบาง ประเภทที่ตนผลิตได้ แต่ยังไม่มีความ พร้อมในการแข่งขัน กับประเทศอื่นๆ ใน อาเซียน และยังคงต้องการเวลาในการปรับตัวมากกว่าสินค้าทั่วไป สามารถกำหนดให้สินค้าบางประเภทอยู่ ในบัญชีสินค้าอ่อนไหว (Sensitive List : SL) และอ่อนไหวสูง (Highly Sensitive List : HSL) ซึ่งจะมีความยืดหยุ่นในการลด ภาษีและอัตราภาษีจะขึ้นอยู่กับภาระจากรองกับแต่ละประเทศในอาเซียน ทั้งนี้ การขออนุญาตผ่อนผันการเปิด ตลาดข้าวของฟิลิปปินส์จะต้องได้รับความเห็นชอบในแต่ละปีจากประเทศสมาชิกอาเซียนก่อน

ดังนั้น ภายใต้ความตกลงการค้าสินค้าอาเซียน (ASEAN Trade in Goods : ATIGA) ฟิลิปปินส์จึง ได้ผูกพันสินค้าข้าวไว้ในบัญชีสินค้าอ่อนไหวสูง (HSL) เนื่องจากเห็นว่าข้าวเป็นสินค้าที่มีความสำคัญทางเศรษฐกิจ และการเมืองของประเทศ โดยเฉพาะผลกระทบต่อความมั่นคงด้านอาหาร ความเป็นอยู่ของประชาชน การพัฒนา การสร้างรายได้และการสร้างงาน ซึ่งจะต้องนำมาทยอยลดภาษีตั้งแต่ปี 2008 โดยมีภาระจากรองและกำหนดอัตรา ภาษีสุดท้ายในปี 2010 และสามารถขอลดอัตราภาษีนำเข้าข้าว (waiver) ภายใต้พิธีสารเพื่อพิจารณา เป็นพิเศษในสินค้าข้าวและน้ำตาล (Protocol to Provide Special Consideration for Rice and Sugar) โดย ในปี 2007 ฟิลิปปินส์ได้ขอใช้สิทธิผ่อนผันการชะลอการลดภาษีสินค้าข้าว และขอขดเชยการผ่อนผัน ดังกล่าว โดยการจัดทำความตกลงในการนำเข้าข้าวจากไทยในปริมาณขั้นต่ำ 367,000 ตัน/ปี ระหว่าง 8 เมษายน 2010 – 31 ธันวาคม 2014 (ปี 2556 กำหนดปริมาณนำเข้าเป็น 350,000 ตัน) เว้นแต่กรณีที่ราคาข้าวในตลาดโลก และ/ หรือผลผลิตภายในประเทศ มีความผันผวน จนทำให้ฟิลิปปินส์ไม่สามารถรักษาระดับการนำเข้าข้าวในปริมาณ ดังกล่าว

การขอชะลอการลด ภาษีดังกล่าว ฟิลิปปินส์ จึงคงอัตราภาษีนำเข้าไว้ที่ร้อยละ 40 เป็นเวลา 4 ปี นับตั้งแต่ปี 2010-2014 และจะลดลงเหลือร้อยละ 35 ในปี 2015 และหากฟิลิปปินส์จำเป็นต้องนำเข้าข้าว คุณภาพดีจะต้องให้ความสำคัญกับการนำเข้าข้าวคุณภาพดีจากไทยจำนวน 50,000 ตัน ซึ่งนับรวมอยู่ในปริมาณ 367,000 ตันภายใต้ MOU โดยมีรายละเอียดของอัตราภาษีศุลกากรนำเข้าสินค้าข้าวของฟิลิปปินส์ ดังนี้

สินค้าข้าว (AHTN 2007)	2010	2011	2012	2013	2014	2015
- Rice in the husk (paddy or rough (1006.10.00)	40 %	40 %	40 %	40 %	40 %	35 %
- Thai HOM MALI rice (1006.20.10, 1006.20.90, 1006.30.15, 1006.30.19)						
- Parboiled rice (1006.30.20)						
- Glutinous rice (PULOT) 1006.30.30, 1006.30.90						
- Broken rice (1006.40.00)						

การเปิดตลาดข้าวของไทยในฟิลิปปินส์ ภายใต้พันธกรณีของอาเซียนดังกล่าว ไทยจึงไม่ได้รับประโยชน์อย่างเต็มที่จากการที่ฟิลิปปินส์ขอชะลอการลดภาษี เนื่องจาก ฟิลิปปินส์ยังคงมีอัตราภาษีนำเข้าข้าวในอัตราสูงสุดเมื่อเทียบกับประเทศอื่นๆ ในอาเซียน คือร้อยละ 40 (อินโดนีเซีย ร้อยละ 30 มาเลเซียและเมียนมาร์ ร้อยละ 20 สิงคโปร์และบรูไน ร้อยละ 0) นอกจากนี้ไทยยังต้องแข่งขันกับข้าวคุณภาพราคาถูกจากเวียดนามอีกด้วย โดยในช่วงปี 2550-2555 ฟิลิปปินส์นำเข้าข้าวโดยเฉลี่ยปีละ 1.7 ล้านตัน ส่วนใหญ่เป็นข้าวขาวหัก 5-25% ซึ่งมีแหล่งนำเข้าจากเวียดนามร้อยละ 75 ไทยร้อยละ 20 และอื่นๆ ร้อยละ 5 เช่น เมียนมาร์ สหรัฐอเมริกา จีน ปากีสถาน และอินเดีย เป็นต้น ทั้งนี้ การส่งออกข้าวของไทย ไปฟิลิปปินส์ในช่วง 3 ปีที่ผ่านมา (2553-2555) มีปริมาณเฉลี่ยปีละ 233,573 ตัน โดยมีมูลค่าการส่งออกลดลงจาก 246 ล้านดอลลาร์สหรัฐในปี 2553 เป็น 3.1 ล้านดอลลาร์สหรัฐ ในปี 2555 ซึ่งปริมาณและมูลค่าลดลงมากทุกปีอย่างต่อเนื่อง จนมีจำนวนน้อยกว่าปริมาณขั้นต่ำที่กำหนดไว้ใน MOU และในปี 2013 NFA ของฟิลิปปินส์ประกาศนำเข้าข้าวหัก 25 % จากเวียดนามต้นเดือนเมษายน จำนวน 187,000 ตัน เพื่อเพิ่มปริมาณสต็อกในการรองรับการเกิดพายุไต้ฝุ่นในเดือนกรกฎาคมที่ผ่านมา และมีแนวโน้มจะไม่นำเข้าจากต่างประเทศอีกในปีนี้

นอกจากนี้ ไทยยังประสบปัญหามาตรการต่างๆ ที่มีใช้ภาษี โดยฟิลิปปินส์ได้กำหนดให้ ข้าวเป็นสินค้าควบคุมในการนำเข้าโดยมีหน่วยงานภาครัฐ คือ National Food Authority (NFA) เป็นผู้ควบคุม กำกับและดูแลการสำรองข้าวของรัฐบาลเพื่อความมั่นคงทางด้านอาหาร และมีการนำเข้า 2 รูปแบบ คือ 1) นำเข้าแบบรัฐต่อรัฐ (G to G) และ 2) นำเข้าแบบรัฐกับเอกชนในต่างประเทศ (G to P) ซึ่งจะมีการประกาศประกวดราคารับซื้อเป็นครั้งคราว และเป็นผู้อนุมัติการนำเข้าข้าวให้กับภาคเอกชน โดยเฉพาะการนำเข้าข้าวชนิดคุณภาพดี และการนำเข้าโดยการประมูลโควตา

ส่วน AFTA Unit
สำนักอาเซียน
กันยายน 2556